

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie z powództwa S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko Przewodniczącemu Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w Warszawie o uchylenie decyzji nr [...] z dnia 17 października 2017 r.,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 25 października 2023 r.

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 4 listopada 2021 r., sygn. VII AGa 346/19:

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w W. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia jego doręczenia S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (dalej: „KRRiT” lub „organ”) decyzją z 17 października 2017 r., nr [...] (dalej: „decyzja”) stwierdził naruszenie przez S. sp. z o.o. z siedzibą w W. (dalej: „powód”) przepisu art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (tekst jedn. Dz. U. z 2022

r. poz. 1722 z późn. zm.; dale: „u.r.t.”), poprzez rozpowszechnienie 14 lutego 2017 r. o godz. 18:45 w audycji pt. „[...]” mowy nienawiści i agresji oraz działań sprzecznych z moralnością i dobrem społecznym. W związku z tym KRRiT nałożyła tą decyzją na powoda karę pieniężną w wysokości 100 000 zł.

Uzasadniając wydaną decyzję KRRiT wyjaśniła, że zgodnie z art. 18 ust. 1 u.r.t. audycje lub inne przekazy nie mogą propagować działań sprzecznych z prawem oraz z polską racją stanu. Nie mogą też propagować postaw i poglądów sprzecznych z moralnością i dobrem społecznym, w szczególności nie mogą zawierać treści nawołujących do nienawiści lub treści dyskryminujących ze względu na rasę, niepełnosprawność, płeć, wyznanie lub narodowość. Ograniczenia w zakresie korzystania z wolności słowa i swobody wypowiedzi są określone przepisami u.r.t., zaś KRRiT posiada kompetencje do kontrolowania treści audycji oraz innych przekazów. Ponadto, zakaz z art. 18 ust. 1 u.r.t. obejmuje mowę nienawiści, która narusza normy moralne. KRRiT wyjaśniła dodatkowo, że z uwagi na argumenty świadczące o przekroczeniu granic dopuszczalnej krytyki dziennikarskiej oraz granic satyry nie znaleziona została podstawa do zastosowania art. 189 f ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 775 z późn. zm.; dalej: „k.p.a.”). W konsekwencji na podstawie art. 53 ust. 1 u.r.t., w związku ze stwierdzeniem naruszenia art. 18 ust. 1 tej ustawy KRRiT nałożyła na powoda też karę pieniężną. Oceniając zaś stopień szkodliwości naruszenia uznała, że dopuszczanie w programach telewizyjnych możliwości stosowania języka noszącego znamiona mowy nienawiści, może prowadzić do wzmagania się agresji w debacie publicznej oraz utrwalać stereotypy i podziały społeczne. Wydając zaskarżoną decyzję organ uwzględnił fakt, że audycja powoda była dostępna wyłącznie drogą satelitarną, co oznacza, że tylko dla odbiorców korzystających z odpłatnych pakietów. Organ wziął także pod uwagę, że powód podjął kroki naprawcze polegające na zmianie charakteru audycji z prowadzonej „na żywo” na audycję wcześniej nagrywaną i kolaudowaną. KRRiT rozważyła także możliwości finansowe powoda i ostatecznie na podstawie art. 53 ust. 1 u.r.t. wymierzyła karę w kwocie 100 000 zł.

Powód wniósł odwołanie od decyzji z 17 października 2017 r., zarzucając naruszenie art. 18 ust. 1 u.r.t., poprzez jego zastosowanie pomimo braku ku temu podstaw faktycznych. W odwołaniu podniesiono również zarzut naruszenie art. 10 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284; dalej: „Konwencja”), poprzez zastosowanie środka ograniczenia wolności słowa, który nie jest niezbędny w demokratycznym państwie prawnym.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 17 stycznia 2019 r., XX GC 155/18 zmienił punkt drugi zaskarżonej decyzji z 17 października 2017 r., nr [...] w ten sposób, że obniżył karę pieniężną z kwoty 100 000 złotych do kwoty 75 000 złotych, oddalił odwołanie z pozostałym zakresie oraz zasądził od powoda na rzecz KRRiT kwotę 1 945,75 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powód wniósł apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 17 stycznia 2019 r., XX GC 155/18 zaskarżając wyrok w całości oraz zarzucając naruszenie:

1. art. 18 ust. 1 u.r.t. w zw. z art. 10 Konwencji, poprzez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że wypowiedzi w audycji wyemitowanej 14 lutego 2017 r., naruszyły moralność i dobre obyczaje i nie podlegały przewidzianej przez Konwencję ochronie, podczas gdy stanowiły satyryczny komentarz do zachowania osób, które powinny być traktowane jako osoby publiczne, a w konsekwencji mogły być narażone na podlegającą ochronie dosadną krytykę;
2. art. 10 Konwencji, poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i uznanie, że kara pieniężna nałożona na podstawie decyzji z 17 października, nr [...] stanowi środek ograniczenia wolności słowa, niezbędny w demokratycznym państwie prawnym.

Biorąc pod uwagę powyższe, powód wniósł o zmianę wyroku Sądu Okręgowego z 17 stycznia 2019 r., XX GC 155/18, poprzez uchylenie decyzji z 17 października, nr [...] i zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania według norm prawem przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz kosztów opłaty sądowej od odwołania,

ewentualnie zmniejszenie wysokości kary pieniężnej i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania.

KRRiT wniosła odpowiedź na apelację domagając się jej oddalenia oraz zasądzenia kosztów postępowania według norm prawem przepisanych.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VII Wydział Gospodarczy i Własności Intelktualnej wyrokiem z 4 listopada 2021 r., VII AGa 346/19 w punkcie 1 oddalił apelację oraz w punkcie 2 zasądził od powoda na rzecz KRRiT kwotę 4 050 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Biorąc pod uwagę powyższe, powód na podstawie art. 398³ § 1 k.p.c. zarzucił rażące naruszenie prawa materialnego, przywołując naruszenie konkretnych przepisów prawa i mając powyższe na uwadze wniósł o: „uchylenie wyroku i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty poprzez uchylenie Decyzji oraz zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powódki kosztów procesu według norm przepisanych, w tym w szczególności kosztów zastępstwa procesowego oraz kosztów opłaty sądowej od odwołania od Decyzji; uchylenie zaskarżonego Wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi Apelacyjnemu w Warszawie w innym składzie; przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania; zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.” Dopiero w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że: jest to uzasadnione występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, koniecznością wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, skarga jest oczywiście uzasadniona. W szczególności podniósł następujące kwestie:

1. czy art. 18 ust. 1 u.r.t. wykładany w świetle Konwencji oraz Konstytucji RP, może w imię ochrony dobrego imienia jednostki stanowić podstawę do ograniczenia wolności słowa. W ocenie powoda, Sąd Najwyższy wypowiadał się na kanwie tego przepisu wyjaśniając, że do jego naruszenia nie dochodzi w okolicznościach ostrej krytyki, będącej na granicach naruszenia dóbr osobistych oraz krytyki dziennikarskiej, mającej na formę satyry;
2. czy art. 18 ust. 1 u.r.t. posługuje się klauzulami generalnymi, których konstrukcja propaguje określone zachowania. W tym kontekście w ocenie powoda

dopuszczalne są dwie interpretacje. Po pierwsze, propagowaniem jest intencjonalne upowszechnianie lub popieranie konkretnego stanowiska (wtedy propagowanie odnosi się do treści analizowanego przekazu, a nie do jego formy). Po drugie, propagowaniem może być forma konkretnego przekazu. W tym kontekście powód stwierdził, że w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy w Warszawie oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie VII Wydział Gospodarczy i Własności Intelktualnej przychyliły się do tej koncepcji. To w ocenie powoda nie okazało się jednak rozwiązaniem trafnym, dlatego też budzi poważne wątpliwości i powinno zostać rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy.

Biorąc pod uwagę powyższe powód uznał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wypowiedzi przybierające formę znacznie bardziej radykalną, znalazły ochronę w przepisach Konwencji.

KRRiT w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o jej nieprzyjęcie do rozpoznania, względnie oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Instytucja tzw. przedsądu jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także ze sformułowanymi przez Radę Europy zaleceniami dopuszczającymi wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu najwyższego szczebla. Podkreślić przy tym należy, że skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego zasadniczym celem jest ochrona interesu publicznego poprzez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa. Konsekwentnie przedmiotem merytorycznego rozpoznania przez Sąd Najwyższy powinny być te skargi

kasacyjne, które dotyczą spraw najpoważniejszych, wpływających na rozwój i kształtowanie systemu prawnego (zob. wyrok TK z 31 marca 2005 r., SK 26/02).

Sąd Najwyższy stwierdza następnie, że skarżący nie sporządził w sposób prawidłowy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W skardze kasacyjnej powoda znajdują się bowiem tylko następujące zwroty językowe: „przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania” i „uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania” - co prawda uzasadnienie jest dalej rozwinięte (s. 3 skargi kasacyjnej). Natomiast zabrakło egzemplifikacji podstaw prawnych samego wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W związku z tym należy teraz uznać, że skarga kasacyjna nie zawiera wszystkich koniecznych elementów wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania, jakie są wymagane na gruncie art. 398⁴ § 2 k.p.c.

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a stosownie do art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018, poz. 265) obciążył powoda kosztami postępowania kasacyjnego.

[SOP]

[ms]

